

Izhaja tedensko.
Poština plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom,
Tajništvo Narodno-socijalistične stranke. Telef. št. 77.
Izdati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane R 1.50.
Upravništvo: Ljubljana, Gra-
dišče 7, levo. Telefon št. 77.
Naročnina: Mesečno 6 kron.
Glasilo NSS v Jugoslaviji.

Jugoslavija.

Ljubljana, 23. aprila 1921.

(Muslimani. — Verski boj. — Trgovinska pogodba z Italijo.)

V našem političnem življenju se govori jako veliko o Muslimanih in je radi tega potrebno, da povemo našim čitateljem kaj več o Muslimanih. V naši kraljevini živijo precej veliko Muslimanov in sicer v Bosni, Hercegovini, južni Srbiji in Makedoniji. Ti Muslimani so poslali precej poslancev v konstituanto, jih je skoraj toliko kakor slovenskih poslancev. Muslimanski poslanci, ki so bili izvoljeni v Bosni in Hercegovini so napravili v parlamentu svoj poseben klub in nastopajo samostojno. Ti Muslimani predstavljajo pravzaprav versko stranko. Muslimanski poslanci, ki so bili izvoljeni v južni Srbiji in Makedoniji, pa niso bili izvoljeni na verskem programu, temveč na programu radikalne ali demokratske stranke. Ti Muslimani so bili torej prvotno najprej Srbi, potem šele verniki korana, med tem ko so bili oni iz Bosne najprej verniki korana, potem še le Srbi ali Hrvati.

Bivša Avstrija je namreč muslimansko prebivalstvo v Bosni protežirala nad Srbi in Hrvati, osobito pa je to delala med vojno. In Muslimani so se nad Srbi precej pregrešili. Ni bilo torej nič čudnega, ako je po preobratu srbski življenj v Bosni Muslimane gledal precej pisano. Tam doli na jugu sta sovraštvo in in maščevanje pač malo hujši, kakor smo to vajeni na severu. Plemenska in verska borba v Bosni je precej živa in prej napreduje, kakor da bi ponehovala. Tako so postali Muslimani v Bosni čisto verska stranka in vse delovanje muslimanske stranke se vrši iz verskega vidika, tembolj ker je verstvo vezano tudi z gospodarskimi razmerami.

Sedaj pa so nam prinesli naši časopisi vest, da so izstopili Muslimani iz radikalnega in demokratskega kluba ter da so osnovali svoj klub. Prvotni vzrok izstopa Muslimanov iz Makedonije in južne Srbije je bil gospodarskega značaja. Kakor znano so demokraci in radikali kupili bosanske Muslimane v svrhu, da bodo glasovali z njimi, za 1200 milijonov kron.

Ker pa Muslimani iz Makedonije in južne Srbije niso ničesar dobili so bili užaljeni. Muslimani v Bosni in oni v Makedoniji in južni Srbiji so večinoma veleposestniki, so torej kot taki jako zainteresirani na agrarni reformi. Veleposestnikom ni vse jedno, kako se jim bode njihova zemlja odvezala, če pride enkrat do agrarne reforme. Veleposestniki hočejo, da če se jim zemlja že odvezame, da se jim ista odkupi.

S tem pogojem, da se jim zemlja odkupi so šli Muslimani iz Bosne v vlado. To hočejo tudi Muslimani iz Makedonije in južne Srbije. Ker se jim to ni dovolilo so izstopili iz demokratskega in radikalnega kluba oz. iz vlade. To je bil kakor že rečeno prvi povod.

Sedaj pa so se začele razvijati stvari malo drugače. Omenili smo že, da Srbi v Bosni z Muslimani ne postopajo ravno tako, kakor bi bilo to na korist države potrebno. Pa tudi v Makedoniji se ne dela z Muslimani tako, da bi se jih privadilo na državo in skupno državno misel. Posledica tega je, da je začela družiti Muslimane iz vseh pokrajin države neka skupna odpora in sila in to je vera. Kakor nam javljajo listi na dalje, je izstopilo iz kluba bosanskih Muslimanov, ki jih je vlada kupila, že 9 poslancev, ki so se pridružili muslimanskemu klubu iz Makedonije in južne Srbije. Da bodo sčasoma sledili vsi drugi bosanski Muslimani o tem ni dvomiti.

Tako vidimo kako se počasi pripravlja v naši državi nov boj, to je verski boj. In da je Balkan za take boje jako primerna zemlja, to nam priča zgodovina. Na severu pridigujejo svobodomiselne stranke kulturni boj, na jugu se pripravlja verski boj bolj primitivne vrste, ki pa bo v praksi jako hud in krvav.

Obeta se nam lepa bodočnost, ki so jo nam skušale državotvorne stranke. K verskemu boju se pridružuje polagoma še plemenski boj. Res srečna Jugoslavija. Vse to pa se imamo zahvaliti našim državotvornim strankam, ki tako lepo uničujejo našo državo. Zakleti sovražniki naše države bi ne mogli delati drugače, kakor delajo naše „državotvorne“ stranke.

V Beograd so prišli laški odposlanci, na pogovor o sklepanju trgovinske pogodbe Jugoslavije z Italijo. Je to ena najvažnejših točk za našo državo. Človek bi mislil, da se je naša vlada na to pogodbo, ki je za nas direktno življenskega pomena dobro pripravila, pa kdor bi tako mislil, ta ne pozna naše radikale in demokrate. Trgovinske pogodbe so namreč pri nas v kraljevini SHS tudi strankarska zadeva. Smo pač posebna država. — Kam pa bomo s to svojo posebnostjo prišli, to bode pokazala bodočnost.

Naša vlada ni določila pravočasno nobenih naših zastopnikov za ta velevažna pogajanja, klub temu, da je natančno vedela, kdaj se bodo ta pogajanja vršila. Italijani so jo priromali v Beograd in sedaj je Pašić na hitro imenoval dosti znanega dr. Ninčića za predsednika jugoslovanske delegacije. Drugi član, ki ga je imenoval je tudi radikalec in kot za koncepcijo demokratom je imenoval Pašić tudi dr. Žerjava. Izpustil pa je trgovinsko ministrstvo. Od celega trgovinskega ministrstva ni nihče prisoten pri pogajanjih trgovinske pogodbe z Italijo.

Je pač to jugoslovanska specialiteta, da se trgovinsko ministrstvo ne pripusti k stvarim, ki se tičijo v prvi vrsti samo njega.

Seveda bo ta pogodba z Italijo izpadla za nas tako slabo kakor vse do sedaj z Lahi sklenjene pogodbe, potem bomo pa zopet vpili: Lahi so nas prekanili. Kdor zna pa zna in naša vlada zna, toda kaj zna, to ne smemo povedati, ker drugače smo protidržavni.

Drugič bomo doživeli, da pojde na pogajanje za zdravje minister za šume in rude itd. Toda kako dolgo se bodo še tako igrali?

Vladna večina sestoji iz 177 srbskih, 11 slovenskih, 8 hrvatskih, 24 muslimanskih poslancev in 1 Bunjeveca.

Javna varnost v Bosni. 13. t. m. so oropali razbojniki na cesti, ki pelje iz Ljubinja v Ravno ob 3. pop. 30 potnikov. Isto noč so napadli ob 11. uri po noči roparji dvojce ljudi v mestu Ljubinja. Meščani so se uprli roparjem z orožjem. Poboji in streljanje je trajalo dalje časa. Po poboju je roparska banda, ki je štela 30 roparjev pobegnila.

Visokošolska mladina v Zagrebu za Jugoslavijo. 17. t. m. je zborovala visokošolska mladina v Zagrebu in zahtevala, da se mora imenovati naša država Jugoslavija in ne — kraljevina SHS.

Izpušteni komunisti. Voditelji komunistične stranke v Subotici, predsednik Janoš Šami, tajnik Bela Berkeš in poslovodja Grga Sudarović so bili na podlagi znane „Obznane“ zaprti. Sedaj so jih izpustili iz zaporov, ne da bi jih le enkrat zaslišali.

V sredo, 20. t. m. je vdrla policija v zagrebško borzo in hotela tam napraviti racijo. Ker pa je borza javna institucija in jo smejo posecati samo člani, se je morala policija na protest generalnega tajništva zopet umakniti.

Zasedla pa je vse izhode ter se je moral vsak, ki je zapustil borzo legitimirati. Na ta način mislijo policajdemokrati delati na Hrvatskem navdušene patrijote.

Svetovni pregled.

Avstrija.

(Glasovanje o Habsburgovcih. — Glasovanje o priklopu k Nemčiji.)

Pretečeni teden je razpravljala dunajski parlament o zakonu, ki naj prepreči povrnitev Habsburgovcev v Avstrijo. Pustolovščina, ki jo je napravil o Veliki noči bivši cesar Karl, da se je kakor pravijo „nenadoma“ povrnil na Ogrsko, je dala republikanskim strankam misliti. V času ko je bival Karl na Ogrskem so bile tudi na Dunaju gotove stranke na delu, da bi pripravile Karl-u tudi povratak v Avstrijo. Soditi tudi po proizvodih, ki jih prinašajo dunajski listi, so na Dunaju in v Avstriji močne sile na delu, ki delajo z vso paro za povrnitev Karla na Dunaj. Da, monarhisti se čutijo že tako močni, da se čisto nič ne sramujejo nastopati kar javno. Prirejajo shode in veselice, katere posečajo oficirji v starih avstrijskih uniformah z vsemi zvezdami in odlikovanji.

Je bilo toraj popolnoma umevno, da so hotele stranke, katerim ni nič na tem, da bi se ponavljale habsburške pustolovščine, ter da bi se povrnil degenerirani Habsburgci, ki bi zopet teptali prostost in narode. Te stranke so hotele zakonitim potom zabraniti vsak povratak Habsburg. In ta predlog je prišel v parlamentu na glasovanje. Človek bi mislil, da bode tak predlog v republiki brez vseh težkoč prodr. Toda kdor bi tako mislil bi se brjdo motil. Predlog je prišel na glasovanje, pa je propadel. Za predlog so glasovali socialdemokrati in vsenemci. Proti predlogu pa so glasovali krščanski socialci, nemška kmetijska stranka in znani grof Czernin. To glasovanje je pokazalo, da je večina v Avstriji za Habsburžane. Večina v Avstriji je še vedno črnorumeni do kosti.

To dejstvo ni prezreti in dobro bi bilo, da bi naši merodajni in odgovorni državniki bolj pazili kaj se v Avstriji godi.

V Avstriji se zanimajo tudi za drugo glasovanje in to je glasovanje o priklopu Avstrije h Nemčiji. Kakor je znano, antanta ne pripusti, da bi se pridružila Avstrija Nemčiji. Antanta to radi tega ne pripusti, ker se boji, da bi s tem Nemčija ne postala prevelika.

Avstrijci na drugi strani ne sanjajo o ničesar drugem tako živi, kakor o združitvi z materjo Nemčijo. Antanta dela Avstriji vse mogoče usluge, seveda gredo te zasluge največ na naš račun. Na ta račun smo zgubili tudi koroški plebiscit. Toda Avstrijcem vse to ne imponira, oni hočejo k Nemčiji pa konec besedi, antanta naj reče kar hoče, oni se na antanto poživljajo. Nova nemška avstrijska ustava je urejena tako, da imajo skoraj vso moč posamezne dežele in da centralna vlada nima veliko govornosti. Le zunanja politika je v rokah dunajske vlade. Deželne vlade pa očitno niti zunanje politike ne pripuščajo več centralni vladi, temveč so začele delati kar vsaka na svojo roko, svojo zunanjo politiko. Tako je sklenil tirolski deželni zbor, da bode priredil o priklopu Tirolske k Nemčiji ljudsko glasovanje. Tirolskem vzgledu so sledili Salburžani, Stajerci in Korošci. Kakor omenjeno, vsaka dežela dela na svojo roko. To se pa ne godi, ker je mogoče disciplina ponehala, to se godi pre-

računano. Ako bi hotela centralna vlada na Dunaju izpeljati tako glasovanje, bi jo antanta klicala na odgovornost in jo mogoče kaznovala. Tako pa delajo dežele vsaka po svojem in dunajska vlada sicer svari te „nepokorne“ dežele, zraven pa se zadovoljno smehlja in je z „zunanjo“ politiko posameznih dežel prav zadovoljna.

Antanta je v zadnjem času že nastopila, in zagrozila, da bode odtegnila Avstriji svojo dobrotljivo roko. Toda časopisje revne in male republike se smeje antanti v obraz in pravi, kaj nam pomaga antantina pomoč, mogoče nam da antanta nekaj kar bi oblačilo naš položaj za en mesec ali dva mesca, potem pa bi prišla stara revščina, mi Avtrijci hočemo za vsako ceno k Nemčiji, pa konec besedi.

Ko bi imela velika, močna in z antanto zvezana Jugoslavija saj toliko korajže, kakor uboga, premagana Avstrija bi bilo pri nas pač mnogo boljše kakor je in naši brati bi ne tičali pod tujim jarmom, tako pa...

Nemčija.

(Nemčija se ne uda. — Novi komunistični nemiri?)

Kakor smo že poročali, Nemčija ni hotela sprejeti pogojev, ki jih je njej diktirala antanta. Za kazen so zasedle antantne čete velik del nemškega ozemlja v nadi, da se bode Nemčija tako vdala in plačala vse kar bode antanta hotela. Torej Nemčija se tudi sedaj noče ukloniti in noče priznati antantinih pogojev. Nemčija pravi, da ne more, kajti vsak more le do gotove meje plačevati. Antanta pa pravi, da Nemčija more plačati pa noče. Tako gre to prerokovanje med Nemčijo in antanto sem in tja. Sedaj hoče antanta še hujše pritiskniti na Nemčijo, grozi da bode zasedla s 1. majem tudi Berlin in pa druga važna mesta Nemčije. Toda Nemčija še vedno odgovarja, da ne more plačati in sicer da ne more, ker nima sredstev. Bodo videli kaj se bode zgodilo s 1. majem. Bo li antanta grožnje, ki jih je izrekla res izvršila ali ne.

Pred kratkim so bili v Nemčiji nemiri povzročeni po komunistih. Sedaj je izdal komunistični voditelj dr. Pavel Levis brošuro (Naša pot, — Proti pučom), v kateri dokazuje, da so bili ti nemiri naročeni iz Moskve in da je morala nemška komunistična stranka na povelje, ki je prišlo iz Moskve iti takoj v boj. Ker je izdal to brošuro je komunistična stranka Levis-a seveda takoj izključila. Levis pripoveduje naravnost neverjetne reči. Celo gibanje je bilo tako neumno, kakor morejo to napraviti le komunisti. Prineslo je nemškemu delavstvu toliko gorja, da bode delavstvo te udarce le težko prebolelo. Ti komunisti so povsod enaki.

Kakor pa javljajo listi se pripravljajo na Nemškem zopet novo komunistično gibanje. Komunisti računajo s splošnim nezadovoljstvom nemškega ljudstva v trenutku, ko bode antanta izpolnila grožnje, ki jih je namerila proti Nemčiji. 1. maj zna postati torej v Nemčiji jako velepomemben.

Italija.

(Volitve. — Nemiri in poboji.)

Na Laškem so volilne priprave za drž. zbor v polnem teku. Prvokrat bo-

bo izvoljeni v laški parlament tudi slovenski poslanci. Naši bratje v Italiji se prav pridno pripravljajo na volitve in upati je, da bodo v volilnem boju častno zmagali. Socialdemokratska stranka, ki je bila v razpuščenem parlamentu jako močno zastopana je stopila v volilni boj s strnjenejmi vrstami. Nacionalistične stranke in fašisti nastopajo jako ostro proti socialnim demokratom in upajo, da bodo zredili socialdemokratske mandate. Kako je pravzaprav v Italiji bodo nam povedale volitve precej natanko, prej pa ne moremo ničesar prerokovati.

Nemiri, ki so v Italiji na dnevnem redu še niso ponehali, nasprotno širijo se vedno bolj, mogoče jih podžiga tudi volilni boj.

V gospodarskem oziru pa gre Italija vedno bolj rakovo pot in to je za nas dobro znamenje.

Grško - turška vojna.

Grki se umikajo na celi črti. Tur-

ki napadajo neprestano grške čete. — Kakor pravijo poročila, so turške čete izvrstno opremljene in vodstvo turške vojske pod Kemal Pašo je izborni.

Radi vojnih neuspehov so nastali v Grčiji precejšnji nemiri. Ko so hoteli spravljati vojake na ladje, da bi jih prepeljali na bojišče v Mali Aziji, so se vojaki uprli in klicali: Dol z vojno. Ministrski predsednik Gunaris si je izprosil od grškega parlamenta dovoljenje, da proglasi na Grškem obredno stanje. Torej mora biti nezadovoljnost že velika.

Anglija.

Stavka rudarjev traja nemoteno dalje. Do generalne stavke cele delavske trozveze, to je železničarjev, transportnih delavcev ni prišlo, ker so nastala med delavci nesoglasja. Kljub temu, so rudarji izjavili, da bodo stavkali tako dolgo, da se izpolnijo gotove točke njihovih zahtev. Te točke bodo objavili prihodnjic.

klanja vse, kar se šteje med frakarijo. Vsi ti gospodje, ki naj bi predstavljali demokratično upravo naših oblasti, so pomagali „gospodariti“ na gradu, pri vedno vrstočih se pojedinah tako, da je grofica zapravila tekom 9 mesečnega gospodarstva nad 700.000 kronic. Ob lanskem žetvi je pa odtegnila delavcem in nameščencem pogodbeni delež žita, torej ljudem, ki so njej premoženje spravili skupaj. Še večja nerednost vlada na graščini Velenje, kamor se namerava preseliti grofica. Celo posestvo je dala v najem lansko leto nekemu inženirju iz Trsta, ki pa je to redko priliko izkoristiti na svoj način. Baj je prodal celi lanski pridelek, odprl blagajne in odnesel vso srebrno namizno posodo in orodje, kakor tudi plašče iz drage cene kožuhovalne, ki so bili sami vredni nad 100.000 K. Bog zna, če niso kumovali pri tej kapčiji tudi naši frakarji. Razumejo se sicer dobro na milijone, kar so pokazali žal tudi pri mestni občini na ta način, da je od prevrata sem pasivna, letno nad milijon kron. Kam sta zginila 2 milijona kron mestnega posojila bo dognal bodoči mestni svet, ako bodejo konečno volilci spregledali ter volili le zmožne in poštene moše.

Ptuj. Reci, da ti ne porečem! —

Ptujskemu listu zopet ne da miru, njegova nervozna in sofistična žilica. Odkrito laže, češ, obe socialistični stranki ste lovili kandidate na svoje liste, medtem ko pač vsakdo ve, da imata ravno ti dve stranki za seboj tričetrtino od vseh volilcev. Primorani smo povedati javno, da je ravno JDS tista stranka, ki je z veliko težavo spravila na listo zadostno število kandidatov. Prosjačili so tudi pri odbornikih naše krajevne organizacije za podpise in to z uradno tiskovino cel teden poprej, predno so jo smele dobiti socialistične stranke! Med JDS prisiljenimi kandidati se nahajata tudi dva učitelja, o katerih ni dvomiti, da bi ne poznala našega programa, ki sta ga svoječasno podpisala popolnoma prostovoljno. JDS ima na listi tudi dva kandidata, ki sta še pod očetovsko oskrbo, eden nima niti predpisane starosti 24 let, ki jo bo dovršil še le 17. okt. 1921. Kako bodo pač ti „pobi“ gospodarili, naj premišljajo volilci, dokler je še čas. Med kandidati se nahaja tudi gim. sluga, ki ni bil nikoli pristaš JDS in tudi ne pričakuje kakšnega poverjeniškega mesta, kakor tisti, ki ga je prisilil k temu koraku. Mi vstajamo, a vas je strah! Volilci naša skrinjica je druga!

Slovenija.

Stranka delavnega ljudstva.

Pod tem naslovom je prinesla mariborska socialno - demokratična „Volksstimme“ cel članek, ki govori o pisavi „Nove Pravde“. Kdor čita „Novo Pravdo“ pravi „Volksstimme“ mora nenadoma verjeti, da je stranka, ki jo zastopa „Nova Pravda“ ta prava stranka.

„Volksstimme“ je podala s tem prvokrat od svojega obstoja resnico. Sploh pa se je začela „Volksstimme“ zadnje čase intenzivno baviti z „Novo Pravdo“, ne vemo, kako da je nas doletela ta čast. V vsaki številki nam pošlje kakšen pozdrav, če že ne v obliki uvodnega članka, pa gotovo v kaki manjši notici. So ti pozdravi še večasih jako neolikani, pa nič ne zamerimo, vsak pač da kar ima, radi tega tudi od „Volksstimme“ ne smemo več zahtevati, zlasti ne olike, kjer nič ni, še kralj pravico izgubi.

„Volksstimme“ se iz svetovnih dogodkov ni naučila ničesar. Njena edina taktika je še danes demagogija in sicer samo demagogija brez najmanjšega pozitivnega dela.

Socialdemokracija je s svojo predrzno demagogijo, doživela pač najhujši udarec tedaj, ko je bil trenutek za prevzete nemške države najugodnejši, pa tega ni mogla storiti, ker ni imela za pozitivno gradbo nove človeške družbe nobenega programa. Socialdemokracija si je ustvarila s svojo demagogijo dober stroj za podiranje, pozabila pa si je ustvariti podlago za gradnjo. In to danes socialdemokrati na Nemškem dobro uvide-

vajo ter so spremenili tudi taktiko. Le nemški šovinisti v jugoslovanski socialdemokratični stranki, so ostali pri starem programu demagogije in to iz vzroka, ker hočejo podirati našo državo. Ne bo se jim to posrečilo, za to bomo skrbeli mi. In naj „Volksstimme“ še tako rolni, mi pojdemo po začrtani poti. Da pluje „Volksstimme“ kri in žveplo, je samo dokaz, da ljudstvo spregleduje, klo da dela za delavno ljudstvo, kdo pa samo hujška in potem nahujskane množice navadno prepusti svoji usodi.

Vse obsodbe vredno. Dne 18. t. m. se je vršila v bivši nemški šoli v Šiški odborova seja stanovalecev v barakah. Neki Prijatelj je ob tej priliki močno udarjal po bratih Srbih. Taki dogodki so vredni vsega obžalovanja in kažejo samo, da dotični nima pojma, kdo da je kriv današnjih razmer. Srbski narod kot tak trpi ravno tako pod temi razmerami kakor trpimo mi. S psovanjem se pa ne doseže ničesar drugzega, kakor mrznja med narodi in to hočejo oni, ki so pravi krivci današnjih razmer.

Ptuj. Mnogokrat smo že pisali o slabem gospodarstvu na graščini Herberstein v Ptuj in opozorili s tem urad za agrarno reformo na marsikaj nepravilnega. Zalego pa vse to ni nič. Konec takemu gospodarstvu je pa na mah naredil grof sam, ki je Čeh in živi ločeno od svoje žene, stalno na Češkem. Grofica je zagrizena solun-graška Nemka, ter se ji že radi tega

Občinske volitve.

Prebivalci Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja.

26. aprila se bodo vršile občinske volitve v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj. Na 26. aprila se bode določilo, kdo bode v naših mestih gospodaril. Do sedaj so gospodarile v naših mestih samo buržuazijske stranke. Ze volilni red je bil tak, da delavno ljudstvo ni prišlo do besede. Vsi oni, ki živijo od duševnega ali ročnega dela in ki s tem delom ustvarjajo blagostanje, vsi tisti tisoči pridnih delavcev so imeli samo dolžnosti, pa nobenih pravic.

In kako so gospodarile vse te buržuazijske stranke? Vsejedno bilo v Ljubljani, v Mariboru, Celju ali Ptuj, povsod se je gospodarilo skrajno slabo, to nam priča samo pogled po ulicah, nam priča vedno rastoča draginja, nam priča pa najbolj stanovanjska beda.

Tako ne more iti več dalje, ako nočemo, da bodo naša mesta propadla, ako nočemo, da bode delavno ljudstvo še bolj trpelo, kakor je trpelo do sedaj.

Da se napravi red, je pa potrebno, da pridejo v občinske zastope mošje katerim je dobrobit delavnega ljudstva pri srcu, kateri imajo resno voljo delati v prid delavnega ljudstva.

Stranke, ki so gospodarile do sedaj, tiste stranke, bodo stopile zopet pred volilce in jih skušale z vsemi mogočnimi stvarmi premamiti, da bi jih ljudstvo zopet volilo. Res precej drznosti je potrebno, da si upajo te buržuazne stranke, ki za ljudstvo niso ničesar napravile stopati sedaj, ko se imajo vršiti volitve zopet pred delavno ljudstvo. To je dokaz, da buržuaznih strank ni ničesar sram, ko bi imele te stranke količjak poštenja v sebi, bi se morale zariti globoko v zemljo in izginiti. Ko so bile na vladi niso napravile ničesar, pač pa napravile so vse, da so imeli bogatini vse pravice, delavno ljudstvo pa je moralo molčati in plačevati.

Ali je mogoče, da bode podpiral pri sedanjih občinskih volitvah še en delavni človek, bodisi uradnik, obrtnik ali delavec demokratske stranke? Ta stranka temelji na starem liberalizmu, ki pojmuje svobodo tako, da močnejši lahko tlačijo slabjšega. Liberalizma glavno geslo je: Glavna stvar je denar, vsejedno pa je, kako ga dobite. Liberalizem zaničuje vsako moralno, država mu je le navadni policist, ki ima nalogo, da varujejo one, ki so postali bogati. Ta nauk liberalizma je kriv, da je nastalo verižništvo in koristolovstvo, ki bode uničilo celokupen narod, ako pravočasno

Po svetu.

Napoleonova stanovanja. (Napoleon u filmu. — Od podstrežja do kraljevske palače. — Napoleonova zmernost. — Cesarjeva najljubša jed.) V Parizu vse tekmuje, kako bi proslavili 100 letnico Napoleonove smrti. Sedaj se dela film, kateri bo prikazal Napoleona v celi njegovi slavi. Toda kaj vse naj bi vseboval film o tem še razpravljajo. „Excelsior“ predlaga naj se nikar ne pozabi uvrstiti 14 Napoleonovih stanovanj. Dalje predlaga „Excelsior“, da bi dobil film smer dogodiljav. On tudi pove, kako se naj to izvede. Prvo Napoleonovo stanovanje bi moralo predstavljati malo spalnico v vojaški šoli, kjer je spal Napoleon na jako slabi postelji. Dokler je bil na vojaški šoli, se ni mogel naučiti, kar je predaval učitelj plesa. Pa tudi pozneje se nikakor ni mogel naučiti pravil o lepem vedenju. Ko je postal cesar, so ga morali učiti, kako naj se obnaša pri javnih nastopih in ceremonijah. Drugo Napoleonovo stanovanje je bilo v nekem podstrežju na obrežju Conti. Pozneje se je preselil v ulico Mail, kjer je imel v najem malo sobico brez pravega okna. Četrto stanovanje je bilo enostavno, pa vendar dostojno. V me des Fossés - Montmartre je stano-

val že v prav udobnem koticu, pozneje pa v posebni hotelski sobi. Ko se je zaljubil v Jozefino (njegovo bodočo ženo) in postal zmagoviti general je imel že tako stanovanje, da je s ponosom sprejemal obiske in male družbe. Kot konzul si je izgovoril palačo Luxemburg, od tu se je preselil v Tuileries — v blesk sijajnega cesarskega dvora. To je bilo deseto stanovanje. Kot cesar je razpolagal z Malmaison-om, dvorcima Fontainebleau in Compiègne, kjer je prebival v poletnih mesecih. Na koncu je prišel v Elyssé, kjer je podpisal svoj odstop. Jako zanimiv film. Mnogo dogodkov, kateri bodo dirnili ljudstvo do solz. Napoleon sam pripoveduje kako je živel: „Veste kako sem živel? Nikdar nisem bil v kavarni, nikoli v kaki družbi. Suh kruh sem jedel in sam sem si šival svojo obleko.“ V Metz u ga je vrgel gostilničar iz sobe, ker ni mogel plačati stanovanja več tednov. Sedaj se pa tepejo za ključ in komadič sveče, ki jo je rabil Napoleon. — Napoleon je bil vedno jako zmeren. Ko je stanoval v palači Luxemburg je odklanjal vsa cesarska jedila ter ostal pri svojih omiljenih jajcah, grahu in salati.

Clemenceau je izvrsten časnikar. Danes pa pravi, da o časopisju noče ničesar več slišati. Kadar ga skuša iz-

praševati kak časnikar, ga hitro odpravi s kako smešnico ali pa mu tudi zabrusi kako „gorko“, kakor je pač „tiger“ razpoložen. In tigri niso vedno dobre volje, to vemo vsi, zakaj bi bil potem francoski „tiger“ drugačen. Leta 1906 je nahrulil „tiger“ nekega nemškega poročevalca, ki mu je ponudil za odgovor lepo svotico denarja takole: „Naj nam Nemci povrnejo naših pet milijard ter Alzacijo in Loreno, pa bodem vam dal odgovor zastoj.“

Miljonarji v Ameriki. V deželi dolarjev je veliko ljudi, ki imajo toliko denarja, da bi se ga moglo kidati kar z lopatami. V Ameriki je 28.226 milijonarjev. Deset teh milijonarjev ima nad 5 milijonov dolarjev letnega dohodka, devet nad 4 milijone, 14 nad 3 milijone 34 nad 2 milijona. Umevno je, da plačujejo ti gospodje tudi primerne državne davke. Rockefeller je plačal zadnje leto 33 milijonov dolarjev davka.

Japonska vojna mornarica. Japonska ima sedaj razun Anglije in Amerike najmočnejšo vojno mornarico na svetu. Toda Japonska povečuje svojo vojno mornarico še dalje. Program, ki mora biti izvršen do leta 1927 prevede 8 hiperdretnotov s skupno 1256.000 tonami, 8 velikih križark s 1240.000 tonami, 30 lahkih kri-

žark, 64 torpedov in 80 podmorskih čolnov. Angleška ima 16 modernih vojnih ladij s 38 cm topovi. Amerika ravnotako 16, od katerih pa je opremljeno 6 samo s 30,5 cm topov.

Miljonar, ki pije do nezvesti. Na Angleškem in v Ameriki so tožbe za ločitev zakona na dnevnem redu. Kajpada, da prinašajo časopisi vse vesti, ki se tičejo ločitev zakonov, kajti skoraj pri vsaki ločitvi se zve kaj interesantnega. Seveda posebne interesantnosti pridejo na dan pri ločitvah lepih, bogatih in znanih gospod. Tako se ločila velika radovednost, ko sta se ločila gospod in gospa Hanna iz Piettsfielda v Massachusettsu. Gospa je dobila odpravnino v iznosu 500.000 dolarjev, to je 70 milijonov naših kron, razun tega pa še veliko posestvo, katero njej je podaril mož o priliki poroke. Kot vzrok ločitve je navedla ona, da njen mož strašno veliko pije. Včasih se napije tako, da pride še-le po 3 tednih do zavesti. Miljonar je bil z ločitvijo zadovoljen, češ sedaj ga ne bode nihče več kontriral kedaj in koliko bo pil. Bog mu pozegnaj!

Častna dolžnost krajevnih organizacij je, da skrbijo, da je v njihovem področju vsak pošten in pravičen Slovenec naročen na „Novo Pravdo“.

ne zatremo ves liberalizem. In naši demokrati so čistokrvni liberalci, imenujejo se demokrate le, ker jih je sram, da bi ljudje vedeli, da so liberalci.

Ni mogoče, da bi se našel med našim narodom še en človek, ki živi od dela svojega uma ali od dela svojih rok, da bi volil demokratsko stranko. Demokrate bodo volili verižniki, koristolovci in bančni ravnatelji, kjer pa so zastopani verižniki, koristolovci in bančni ravnatelji tam ni mesta za poštenega delavnega človeka.

Prišli bodo med volilce klerikalci, z navidezno lepim programom in smehljajočimi obrazi. Govorili bodo o pravičnosti, o krivici, ki se dela delavnemu ljudstvu. Toda klerikalci so že imeli enkrat vso oblast nad slovenskim ljudstvom in kaj so napravili za ljudstvo. Strahovali in kujonirali so to ubogo slovensko ljudstvo tako, da se ljudje še danes tresejo, ako se spominjajo časov, ko so delili slovenskemu delavnemu ljudstvu pravico klerikalci. 2000 let že obljubujejo klerikalci človeštvu pravico in dobrote.

Ljubljana. Volilni odbor NSS opozarja vse svoje somišljenike, da je volilna skrinjica NSS na 3. mestu.

Maribor. Krajevna organizacija NSS opozarja vse svoje somišljenike, da je volilna skrinjica NSS na 5. mestu.

Ptuj. Krajevna organizacija opozarja vse svoje somišljenike, da je volilna skrinjica na 2. mestu.

Kočevje. Kakor znano, je NSS v Kočevju edina vložila pravočasno kandidatno listo. Zato je to listo smatrati kot izvoljeno. Po vložitvi liste pa so nekateri kandidati rudarji, zapeljani po komunističnih hujšakih, kandidature preklicali. Vsled tega se je izpraznilo 5 odborniških mest. Akoravno je imela stranka še obilico zmognih in zanesljivih mož na razpolago, se je vseeno odločila, da v interesu prepotrebnega složnega delovanja vseh Slovencev v Kočevju ponudi izpraznjenih 5 odborniških mest in 4 namestniška mesta ostalim nar. strankam v izpolnitev, kar se je tudi storilo. V bodočem občinskem svetu mesta Kočevje bodo tedaj zastopane NSS, JDS in SLS. Vodilni kandidati NSS so: Polovič Ivan, profesor, Miklavčič Peter, rudniški paznik, Rovar Rudolf, sedlar in hišni posestnik, Repovž Edvard, postajni načelnik, Novak Ivan, mizar in hišni posestnik, Medved Viktor, sod. oficijal v. p., Beljan Jože, gostilničar in posestnik, Sotlar Martin, rudniški paznik, Draškovič Gašpar, rudar, Mavrin Jure, hišni posestnik, Vatovec Anton, davčni sluga, Stolpa Zdravko, davčni uradnik, Vulčič Anton, nadpoštar, Velički Friderik, rudar, Podvržan Franc, rudar, Smole Franc, slikarski mojster, Muravec Franc, rudar, Cetinski Anton, sodni nadoficijal in Kranjc Ivan, rudar.

Odborniki ostalih strank: Kajfež Anton, veletrgovec, Watzl Franc, gimnazijski ravnatelj, Novak Josip, šolski nadzornik, Huter Ivan, sodni svetnik, Reven Gabrijel, davčni nadupravitelj.

Slovenska javnost v Kočevju je hvaležna NSS, ki je s premišljenim in treznim nastopom preprečila volilno borbo med Slovenci ter po popolni zmagi ustvarila podlago za skupno, složno in uspešno sodelovanje vseh Slovencev. Odstraniti je bilo marsikatero zapreko, premagati precej osebnih nasprotnikov — uspeh pa je popoln. Prvi slovenski občinski odbor v Kočevju nam po svojih pripadnikih jamči, da bode njegovo delo uspešno in za splošno koristno. Kočevskim Slovincem pa kličemo: „Složno in vztrajno po začrtani poti naprej!“

Volilci, pred vas stopa stranka, ki hoče resno in pravično delati. Slovensko delavno ljudstvo trpi pod današnjimi razmerami in sicer hudo trpi. To trpljenje je mogoče odpraviti le z resnim in poštenim delom. Narodno - socialistična stranka hoče pošteno delati; ves čas svojega obstoja je delala tiho in mirno za dobrobit slovenskega delavnega ljudstva. Naši nasprotniki nam nimajo očitati ne ene lumparije. Takó čista in poštena hoče

ostatki Narodno - socialistična stranka tudi v bodoče. Volilci, Narodno socialistična stranka Vas ne bo varala. Z mirno vestjo lahko zaupate kandidatom, ki jih je postavila Narodno - socialistična stranka.

Nositelji liste Narodno - socialistične stranke za občinske volitve so:

V Ljubljani
dr. Tone Jamar, zdravnik.

V Mariboru
Franc Jarh, višji revident juž. žel.

V Celju.
Karol Zabkar, skladiščnik juž. žel.

V Ptuj
Vinko Šerona, učitelj.

Na Jesenicah
Franc Bokal, del. in mali posestnik.

V Sevnici
Ivo Pišl, učitelj.

Celje - okolica
Omladič Jakob, posestnik.

Ljubljana. Volilni odbor NSS opozarja vse svoje somišljenike, da je volilna skrinjica NSS na 3. mestu.

Maribor. Krajevna organizacija NSS opozarja vse svoje somišljenike, da je volilna skrinjica NSS na 5. mestu.

Ptuj. Krajevna organizacija opozarja vse svoje somišljenike, da je volilna skrinjica na 2. mestu.

Kočevje. Kakor znano, je NSS v Kočevju edina vložila pravočasno kandidatno listo. Zato je to listo smatrati kot izvoljeno. Po vložitvi liste pa so nekateri kandidati rudarji, zapeljani po komunističnih hujšakih, kandidature preklicali. Vsled tega se je izpraznilo 5 odborniških mest. Akoravno je imela stranka še obilico zmognih in zanesljivih mož na razpolago, se je vseeno odločila, da v interesu prepotrebnega složnega delovanja vseh Slovencev v Kočevju ponudi izpraznjenih 5 odborniških mest in 4 namestniška mesta ostalim nar. strankam v izpolnitev, kar se je tudi storilo. V bodočem občinskem svetu mesta Kočevje bodo tedaj zastopane NSS, JDS in SLS. Vodilni kandidati NSS so: Polovič Ivan, profesor, Miklavčič Peter, rudniški paznik, Rovar Rudolf, sedlar in hišni posestnik, Repovž Edvard, postajni načelnik, Novak Ivan, mizar in hišni posestnik, Medved Viktor, sod. oficijal v. p., Beljan Jože, gostilničar in posestnik, Sotlar Martin, rudniški paznik, Draškovič Gašpar, rudar, Mavrin Jure, hišni posestnik, Vatovec Anton, davčni sluga, Stolpa Zdravko, davčni uradnik, Vulčič Anton, nadpoštar, Velički Friderik, rudar, Podvržan Franc, rudar, Smole Franc, slikarski mojster, Muravec Franc, rudar, Cetinski Anton, sodni nadoficijal in Kranjc Ivan, rudar.

Odborniki ostalih strank: Kajfež Anton, veletrgovec, Watzl Franc, gimnazijski ravnatelj, Novak Josip, šolski nadzornik, Huter Ivan, sodni svetnik, Reven Gabrijel, davčni nadupravitelj.

Slovenska javnost v Kočevju je hvaležna NSS, ki je s premišljenim in treznim nastopom preprečila volilno borbo med Slovenci ter po popolni zmagi ustvarila podlago za skupno, složno in uspešno sodelovanje vseh Slovencev. Odstraniti je bilo marsikatero zapreko, premagati precej osebnih nasprotnikov — uspeh pa je popoln. Prvi slovenski občinski odbor v Kočevju nam po svojih pripadnikih jamči, da bode njegovo delo uspešno in za splošno koristno. Kočevskim Slovincem pa kličemo: „Složno in vztrajno po začrtani poti naprej!“

na podlagi osnovnih podatkih „Zveze narodov“. Omenjena revija prinaša dobro sestavljeno tabelo in primerja predvojne dolgove s sedanjimi in koliko je prišlo na glavo državnega dolga pred vojno in koliko po vojni.

V tej statistiki je računano pred-

vojni dolg Anglije, Nove - Zelandije, Danske in Nemčije s 31. marcem 1914 a povojni dolg leta 1920. Ameriški dolg je računat s letom 1913 in 1920, za Grško je vzet dolg leta 1914 in 1920, za vse ostale države je naveden dolg s 31. decembrom 1914 in 1919.

Država	Valuta	Predvojni dolg v markah milijonov	Vojni dolg v markah milijonov	Zvišanje v %	Dolg posamezn. prebivalca	
					pr. vojno	po vojni
Nemčija	Marke	5,158 ²	196,100 ⁵	3702	79	3246
Amerika	Dolarji	1,028 ³	24,225 ⁴	2257	11	226
Avstralija	Livre Sterl.	17	350	1900	3	78
Angleška	Livre Sterl.	706 ⁴	7,882 ⁵	1016	15	174
Kanada	Dolarji	286	2,527	783	39	302
Luksemburg	Franki	25	179	616	96	681
Francija	Franki	33,637	219,388	552	849	5773
Italija	Lire	15,281	78,107	411	440	2137
Belgija	Franki	4,626	19,591	323	623	2665
Norveška	Krone	360	1,016	182	152	386
Grška	Drahme	1,216	3,236 ⁷	166	254	431
Portugal	Milreis	650	1,709	163	109	286
Danska	Krone	360 ²	925 ⁶	156	125	303
Švedska	Krone	648	1,567	142	117	269
Holandija	Goldinarji	1,161	2,746	138	198	407
N. Zelandija	Livre Sterl.	90 ²	201 ⁶	123	89	182
Švicarska	Franki	1,710	3,700	116	454	939
Indija	Rupije	4,117	6,164	50	16	25
Južna Afrika	Livre Sterl.	126	173	38	21	25
Japan	Yen	2,719	3,527	30	51	61
Spanija	Peseta	9,562	12,013	26	479	579
Argentiniya	Papirpeso	1,238	1,238	3	157	152

Razen Rusije in Avstrije, ki v tabeli niso navedene se je najbolj zadolžila Nemčija za 3702 odstotkov. Čudno to ni. Vojna je vsekala Nemčiji globoke rane, temu se pridruži še versajski mir, tako da je Nemčija gospodarsko popolnoma stisnjena. Njej se gre v

resnici za biti ali nebiti.

Po vojni pa ne gospodarijo države nič boljše, dolg se ne zmanjšuje, temveč raste od dne do dne. V sledeči tabelici omenjene revije je izkazano kako rastejo dolgovi držav sedaj, ko je konec vojne.

Država	Valuta	Stanje dolgov			Najnov. stanje dolgov		
		mesec	leto	milijonov	mesec	leto	milijonov
Nemška	Marke	3	1920	196,100	12	1920	255,644
Amerika	Dolarji	6	1920	24,225	8	1920	24,325
Anglija	Livre Sterl.	3	1920	7,882	12	1920	7,832
Italija	Lire	12	1919	78,108	10	1920	98,071
Belgija	Franki	12	1919	19,592	11	1920	30,500

Hitro rastejo dolgovi Italije, ki so se povečali v 10 mesecih za 20 milijard, pa tudi oni Nemčije ne zaostajajo. Več kakor še toliko lepih člankov, nam povedo tukaj navedene številke kak je položaj današnjega človeštva in kako temna je njegova bodočnost. Čudno se nam zdi, da v teh tabelah ne najdemo Jugoslavije? Ali Jugoslavije v inozemstvu ne poznajo?

Gospodarska organizacija NSS. Narodno socialistična stranka se po vzorcu češke nar. soc. stranke čvrsto organizira na vseh poljih: na strokovnem, kulturno - izobraževalnem in zadnje čase tudi na narodno-gospodarskem. Koncem januarja t. l. so bili tov. Juvan, Fakin in Pesek v Pragi, in so preštudirali organizacijo češke NSS. V dneh 19.—22. marca t. l., ko so bili delegati iz Češke v Ljubljani, so se vršile konference, kako poglobiti in utrditi organizacijo NSS v Jugoslaviji. Posebna sekcija je zlasti temeljito premotrila delovanje na narodno - gospodarskem polju. Bratje Čehi so obljubili tudi dejansko pomoč, da se gospodarska organizacija NSS izvede v Jugoslaviji po češkem vzorcu. V nedeljo, dne 3. t. m. se je vršil v Ljubljani gospodarski sestanek, ki so se ga udeležili delegati iz vse Slovenije. Izvolil se je osrednji gospodarski odbor in izdelal načrt, po katerem se bo sistematično delovalo za povzdigo nar. gospodarstva. — Preteklo nedeljo se je vršil gospodarski sestanek v Celju, katerega so se udeležili delegati štaj. krajevnih organizacij NSS in dva delegata iz Ljubljane. V Ljubljani sprejeti načrt se je odobril, ter podrobneje izdelal za Štajersko. Med drugim se je po temeljitem razgovoru sklenilo tudi, da se takoj osnujejo v Celju, Mariboru in Ptuj posojilnice in hranilnice, ki naj bodo v pomoč in zaščito pristašem NSS, katerim demokratski de-

narni zavodi odpovedujejo oziroma odrekajo potrebne kredite. Potrebno je, da se ustvarijo zavodi, ki bodo preskrbovali malemu človeku po ceni kredit in ga ščitili pred izkoriščevanjem velekapitala. — NSS je mlada, čila in nima samo dobre volje, temveč tudi navdušene in zmogné sodelavce, ki hočejo delati za dobrobit ljudstva, za povzdigo blaginje malega človeka. Sredi volilne borbe za občinske volitve, ko druge stranke hlastajo le za političnimi efekti, gradi NSS z mirno samozavestjo temelje čvrsti narodno gospodarski organizaciji.

Ustanovitev „Jugoslovanske hranilnice in posojilnice“ v Celju. Vsled vabila predsednika okrožne organizacije NSS v Celju tov. Zabkarja — so se sestali dne 14. t. m. v društvenem lokalu gostilne Wilson v Gaberju najodličnejši možje mesta, bližnje in sosednje okolice, da si ustanove svoj lasten denarni zavod. Po stvarni razpravi sklicateljja so se prečitana pravila z molimi spremembami soglasno sprejela. S tem je ustanovljena prva najvažnejša zadruga na gospodarskem polju „Jugoslovanska hranilnica in posojilnica, reg. zadruga z omejeno zavezo v Celju.“ Vsi navzoči so takoj podpisali pristopne izjave, ter se je izvolil sledeči odbor: Predsednik g. Zabkar Karol, železničar v Celju, odborniki so: gg. Grilec Ignac, Stojan Martin, Omladič Jakob, Sodin Blaž, Nerad Franjo, Pavlinič Franjo. V nadzorstvo so izvoljeni: gg. Pajk Drago, Modic David, Sribar Jakob, Kapelj Franc, Genei Štefan in Pesek Anton. Že imena sama jamčijo, da je zavod ustanovljen na zdravi podlagi, ter se bo isti pri današnjih razmerah v kratkem uspešno razvil. Tako bo v velikanski meri ustrezno že dolgi želji naših ljudi po gospodarski osamosvojitvi. Pravila so preložena v registracijo ter bo zavod začel po-

Narodno gospodarstvo.

Ljubljana, 22. aprila 1921.

Svetovna vojna je povzročila gospodarsko katastrofo, koje posledice danes niti slutiti ne moremo. Svet ne more priti do miru in rednih odnošajev in to v prvi vrsti radi tega ne, ker je narodno gospodarstvo skoraj popolnoma uničeno.

Posamezne države plavajo v dolgovih, ki se gibljejo v taki višini, da je človeka kar strah, ko čita te številke.

O zadolženosti najvažnejših svetovnih držav piše nemška revija „Wirtschaft und Statistik“, katero izdaja nemški državni statistični urad,

slovati že v najkrajšem času. Začasni pisarniški prostori se nahajajo pri tov. Dragotinu Gobec, Razlagova ulica 11, ki daje tudi vsa potrebna pojasnila in sprejema člane poleg drugih odbornikov. Dan pričetka poslovanja se bo z plakati pravočasno razglasil; vabimo pa že sedaj, da se člani prijavljajo za pristop. Deleži znašajo din. 20, pristojbina din. 2.

Hranilnica in posojilnica v Ptuj.

Kakor v Celju so ustanovili naši somišljeniki tudi v Ptuj preteklo

nedeljo „Jugoslovansko hranilnico in posojilnico“. Ustanovnemu občenemu zborovanju je predsedoval Hinko Perné, v upravni svet pa so bili izvoljeni: predsednik Vinko Šerona; odborniki: Tušek, Mlakar, Mikuletič, Kleček, Pavelka in Haladea; v nadzorstvo: dr. Jenko, Wagrاندl, Zvegljč in Pesek.

Je to veselo znamenje naše žilavosti in dokaz, da gremo smotreno pot zmagi naše ideje nasproti.

Socijalno in gospodarsko gibanje.

Kočevje. NSZ. Oživljena strokovna organizacija bode tekom meseca maja priredila vrsto predavanj, na katerih se bode članom in somišljenikom razložilo pomen in smoter stanovskih organizacij, razložilo sedaj veljavni delavni red in mezdne pogodbe ter ustanovilo odseke, v katerih se bodo strok. zadeve proučevale in zastopale. — To je potrebno, ako hočemo, da bodo naši tovariši razumevali naše delo. Doba brezplodnega zabavljanja mora prenehati in nastopiti mora doba stvarnega dela. Zato je potrebno, da delavstvo v prvi vrsti spozna svoje pravice — pa tudi dolžnosti. Le takrat bode presojalo

svoj položaj pravilno in spoznalo, kje je potreba odpomoči in zboljšanja. Opozorjamo naše tovariše na ta predavanja, katerih razvrstitev še pravočasno objavimo.

Ustanovni zbor kr. org. NSS za Zalog-Kašelj se je vršil v sredo v Gornjem Kašlju pri Devici Mariji v Polju. Zborovanje je bilo jako dobro obiskovano. Predsedoval mu je tov. Černe, referirala pa sta tov. Rupnik o zgodovini NSS in tov. Juvan o delovanju konstituant, splošnem političnem položaju in o bčinskih volitvah. Izvolil se je odbor, katerega objavi-mo pozneje.

Prosveta.

Gledališka predstava za polovično ceno. Narodno socialna zveza in Zveza jugoslov. železničarjev sta dobili od uprave gledališča za 1. maj na razpolago dramsko gledališče. Igrala se bo „Borba“. Predstava je namenjena predvsem za delavske in uradniške sloje in sedobe vstopnice za polovično ceno vsak dan v tajništvu Nar. soc. zveze v Narodnem domu od 11.—12. in od 17.—19. ure. S tem je zopet napravljen nov korak k uresničenju našega izobraževalnega programa.

Tamburaški odsek „Bratstva“ vabi vse prijatelje glasbe, ki imajo veselje do tamburanja, da se zglase v tajništvu odseka. Ravnotako se sprejme tudi tamburaše gojence za katere se bo pričel poseben tečaj v slučaju, da se jih zgleda zadostno število. Reflektanti naj se zglase v tajništvu „Bratstva“, Gradišče št. 7, pritličje levo, vsaki dan dopoldne od 8.—12. in od 2.—6. ure dopoldne.

Glavno zborovanje NSS

Govor dr. Rybara na zboru zaupnikov NSS.

Nadaljevanje.

Ves čas je bilo to ministrstvo prepuščeno drugim resortnim ministrom, ki so se omejevali na podpisavanje prizvanih spisov, in pomočnikom, ki niso mogli in niso smeli inicijativno nastopati. Vsled tega tudi v našem jugoslovanskem parlamentu, razven razprav o ratifikaciji mirovnih pogodb, nismo imeli pravzaprav nobene debate o zunanji politiki. Zlasti pa nam ni noben minister za zunanje stvari podal ekspozice o našem položaju in še manj o smernicah, ki naj bodo merodajne za našo zunanjo politiko, kajti neprestano naglaševanje, da dolgujemo mnogo hvaležnosti vsem velikim zaveznikom, torej tudi Italiji, lahko tvori vsebino kake laskajoče napitnice ob penečem šampanjcu, ne more pa služiti kot resen in dostojen program za našo orijentacijo ki je iz razlogov zunanje in notr. politike neobhodno potrebna. Ogledimo si le svoj mednarodni položaj.

Obdani smo od sedem držav, med katerimi nam samo ena ni bila sovražna, namreč Grška, ki je bila naša formalna zaveznica in kolikor toliko prijateljica, dokler je državno krmilo držal v svojih rokah Venizelos. Z njegovim zrušenjem in vrnitvijo izgnanega kralja Konstantina, svaka nem. cesarja, je vrednost tega zavezništva postala precej dvomljiva: saj so Srbi v svetovni vojni že enkrat morali izkusiti, da je „Graeca fides nulla fides“ (grška zvestoba ni nikaka zvestoba). Zelo verjetno je, da bi mi v slučaju konflikta med Grško in Bolgarsko, proti kateri je zveza v prvi vrsti naperjena, morali pač priskočiti Grkom na pomoč, da bi pa Grki zopet ostali pasivni, ako bi se mi zapletli v kak spor. Najbolj tragično pri tem bi pa bilo to, da bi mi morali proti slovan-

skim bratom na vzhodu pomagati Grkom, da še naprej obdržijo pod svojim gospodstvom več stotisoč Slovanov v južni Makedoniji in Trakiji, kakor tudi Solun, ki ima za našo državo največjo važnost kot naš edini izhod na egejsko morje, dočim Grški nikakor ni potreben. Pri taki zvezi je skoraj vsa korist le na strani Grške. Treba bo torej naše odnošaje do drugih sosednih držav, zlasti pa do Bolgarske, urediti tako, da nam te zveze ne bo treba.

To nas vodi do naših odnošajev napram drugim našim sosedom, napram Bolgarom. Ti odnošaji žalibog niso dobri in to po izključni krivdi Bolgarov. Odkar so nad vzhodnimi balkanskimi Jugoslovani zagospodovali finški Bolgari in se z njimi pomešali, podavši jim svoje ime, a sprejemši njihov jezik, je balkanska zgodovina napolnjena od neprestanih vojn med Srbi in Bolgari, od vojn, ki so se zlasti od strani Bolgarov vodile z največjim fanatizmom in krutostjo.

Po končni ustvaritvi samostojne bolgarske države na berlinskem kongresu je bil glavni predmet bolgarsko-srbskim krvavim sporom makedonsko vprašanje. Strašne so bile borbe radi te jugoslovanske pokrajine; zlasti v zadnji, v svetovni vojni so bolgarske grozovitosti prekosile vse, kar so do tedaj pretrpeli Srbi. Ni tedaj čudo, ako Srbi po veliki večini nočejo nič slišati o kaki spravi z Bolgari, ako ravno se Bolgarska vlada, zlasti pa ministrski predsednik Stamboliski na videz zelo trudi, da bi prišlo do take sprave in celo do tesnejše zveze med našo državo in Bolgarsko. In ta sprava je v kljub vsej antipatiji s srbske strani potrebna, ako si hoče naša država zavarovati hrbet in biti pripravljena za tisti moment, ko bo morala obračunati s tisto državo, ki nas je največ ponižala, ki nam je odvzela najnaravnejše izhode na morje

in ki bi nas hotela politično in gospodarsko podjarmiti. Makedonsko vprašanje je definitivno rešeno. S tesno zvezo z Bolgarsko bo Makedonija srbska in bolgarska, ker bo jugoslovanska v najširšem smislu; vrhu tega postane naša država prva moč na Balkanu, se omogoči končna likvidacija turškega problema v Evropi in se raztegne moč Jugoslovanstva na tri morja. Ti cilji, ki nikakor niso nedosegljivi, so pač vredni, da se spravna akcija ne odbije a limine. Ali niso bili tudi Francozi in Angleži skozi stoletja krvavi sovražniki, ki so se vendar sedaj sporazumeli in si s tem zagotovili zmago nad sovražnikom, ki je bil smatran nepremagljivim?

Tretji sosed je Romunija. Tudi ona je med vojno igrala nekaj časa zelo dvomljivo vlogo, a na konferenci je pod Bratianom nastopala naravnost sovražno, zahtevaje ves Banat do prek samega Beograda. Še danes obstoji v tej državi močna imperijalistična, nam sovražna struja. Veže pa jo na našo državo potreba skupne obrambe proti restavrac. poželenjem Madžarske in skrb za Dobrudžo. Vrhu tega si želi naše podpore tudi nasproti Rusiji, kateri je na zavraten način odvzela Besarabijo. Mi pa nimamo nikakega interesa, da podpiramo njen imperijalizem v Dorudži in v Besarabiji in zato se z njo pač lahko sporazumimo glede skupnega nastopa proti Madjarom, v ostalem pa si moramo ohraniti slobodne roke.

Neprijetni sosedje so tudi Madžari. Trianonski mir je sicer njihove-mu šovinizmu in njihovi oholnosti zadal hud udarec; no to bojevito pleme se nikdar ne odpove ideji maščevanja. Tu nas ne more braniti nikak pacifizem, nikako društvo narodov (saj smo videli njegovo obnemoglost napram boljševiškem napadu na Poljsko); tu nas more obvarovati le lastni meč in naši češki bratje na severu, s katerimi se je ravno v to svrhu sklenila defenzivna zveza, „mala antanta“. Z njimi nas vežejo ista kri in mnogo enakih interesov. Zato pa tudi noben korak naše vlade ni našel tako splošnega odobrenja, da navdušenja med našim narodom, kakor ta zveza.

Na severu meji naša država še na Avstrijo. To pa ni več tista Avstrija, ki je skozi toliko stoletij diktirala svojo voljo nam Jugslvanom; to je mala, komaj šestmilijonska, politično in gospodarsko bankrotna država, ki je nesposobna in samostojno življenje. O problemu te države se ravno v teh

dneh razpravlja v Londonu. Veliki zavezniki, ki so ji zabranili združitev z Nemčijo, bi ji radi pomagali. Znamenja kažejo pa, da se nima to zgoditi na njihove, temveč na naše stroške, oziroma na stroške vseh nasledstvenih držav. Znani so projekti donavske konfederacije, gospodarske in celo finančne skupnosti oziroma gospodarske podpore. Govori se tudi o tem da se antanta odpove vsaki reparaciji s strani Avstrije, da pa bode vse enako zahtevala prisosa nasledstvenih držav za oslobojenje, kar ni nič drugega nego vojna odškodnina na našo škodo. Zgodilo bi se potem, da naša država, ki je toliko od vojne trpela (pomislimo le na Srbijo, Črno goro, Bosno, Hercegovino in Dalmacijo!) ne samo ne dobi nikake reparacije, ampak da jo bo morala še plačati „ubogi“ Angliji in Franciji. Napram vsem takim poskusom bode morala vlada ostati nevpogljiva. Šport samostojne Avstrije naj si antanta sama plača.

Kar se pa sicer naših odnošajev do Avstrije tiče, bode treba najprej rešiti koroško vprašanje. To vprašanje za nas vključuje steparskemu plebiscitu ni rešeno in ne more biti rešeno, dokler ostanejo naši koroški bratje pod nemško peto. Jaz za svojo osebo sem za dobre odnošaje z Nemci (in tu mislim na vse Nemce, in to tem bolj, ker je zame združitev Avstrije z Nemci le vprašanje časa); no v interesu takih odnošajev je, da se Nemci odpovejo temu, kar so po krivici dobili, in kar ni njihovo, temveč naše po krvi in po jeziku. Naše meje ne morejo ostati na Karavankah.

Dalje prihodnjic.

Listnica uredništva: Dopise je pošiljati izključno na naslov: Uredništvo „Nove Pravde“, Ljubljana, Narodni dom. Tajništvo NSS. — S svinčnikom pisani dopisi bodo brezobzirno romali v koš. Anonimni dopisi se absolutno ne bodo priobčevali.

Tovariš, si li dobil „Novi Pravdi“ vsaj enega naročnika, ako ne, potruditi se. Vedi, da je „Nova Pravda“ edini list, ki zastopa interese slovenskega delavnega ljudstva.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljana.
Odgovorni urednik: H. Sever,
Izdaja konzorcij „Nove Pravde“.

Naznanjamo našim prijateljem in znancem, da se je **ženitev** naše hčerke Evalije s slikarjem Mazačem **razdrila** ker je skril on sliko moje žene in razen tega ni uredil svojih umazanih čevljev, — čeravno večkrat opominjan — s slavnim terpeninovim čistilom „Erdal“-om.

Zasebnik: Trbuhović in soproga.

Franc Brumat
Ljubljana

6—12

Obšuvratno manufaktura
Mestni trg
št. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne
===== edino le na domačo tvrdko =====

Tone Malgaj

13—14 pleskar in ličar
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh dimenzijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebščine priporoča po najnižjih cenah 11—15

M. KUŠTRIN
Ljubljana

Dunajska cesta št. 20
Telefon št. 470.

Podružnica: Maribor
Jurčičeva ulica št. 9.

Somišljeniki! Prispevajte za tiskovni sklad!